خدمات کتابخانه های عمومی در بحران کرونا

مقدمه

جهان در یک سال اخیر تنش‌ها و چالش‌های زیادی داشته است. در دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین یک ویروس کشنده به نام کرونا ویروس یا کووید ۱۹ با همه‌گیری بی‌سابقه‌ای در انسان شیوع پیدا کرد. کرونا ویروس پس از مدت کوتاهی تمام جهان را درگیر کرد و هجوم رعدآسای این ویروس دردسری عظیم در سطح جهان به پا کرده است. این پدیده‌ی ناخوشایند به ناچار سبب ایجاد تجربه جدید زیستی برای مردم، مشاغل و به طور کلی فعالیت‌های بشری شده است.

شاید بتوان گفت از جنگ جهانی دوم تا کنون هیچ جریانی به اندازه‌ی این پدیده‌ی نوظهور نتوانسته است چالشی بین‌المللی برای انسان ایجاد کند. اکثر کشورهای جهان با مشکلات این بیماری دست به گریبان هستند. حجم زیادی از اخبار و اطلاعات روزانه به این مسئله اختصاص یافته است. در دنیای مجازی نیز درصد بالایی از اطلاعات روزانه در پیام‌رسان‌ها، سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی در این خصوص بین افراد مبادله می‌شود.

ضمن اینکه در دنیای حقیقی نیز در سطح خانواده، دوستان و محل‌های اداری بحث و گفتگو در مورد این مسئله رایج است؛ بنابراین اهمیت مسئله و راهبردهای عملی تحمیلی اما واجب در قالب پروتکل‌های بهداشتی روند طبیعی زندگی فردی و اجتماعی را دچار اختلال و وارد مسیر جدیدی از تلاش برای بقا کرده است.

تمام مشاغل، ادارات و سازمان‌ها از بحران کرونا متأثر شده‌اند. کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی نیز از این تحولات مصون نمانده‌اند و به علت مراجعین فراوان و جنس خدمات بسیاری از این مراکز در چند ماه اخیر در جهان تعطیل شدند. در ایران نیز کتابخانه‌های عمومی و برخی دیگر از کتابخانه‌ها چند ماهی تعطیل شدند. چند وقت پیش مطلبی از یکی از نویسندگان و مترجمان کشورمان با عنوان دردسر بسته‌بودن کتابخانه‌ها در ایام کرونا خواندم که انگیزه‌ای برای نگارش این چند خط شد. به واسطه‌ی کارم از نزدیک در جریان تحولات اخیر کتابخانه‌های عمومی در ایران هستم. سعی کردم یک مسافرت کوتاه مجازی به کتابخانه‌های دسترس‌پذیر[1] دنیا به شکل محدود داشته باشم و تحولات جهانی این پدیده ناخوشایند و اجباری قرن و تأثیر آن بر خدمات کتابخانه‌های عمومی را در آنجا مشاهده کنم.

زندگی در بحران کرونا

باید بپذیریم زندگی در وضعیت بحرانی این روزها نیازمند یک سبک جدید زندگی یا به عبارتی یک زیست دو وجهی است: یک زیست در دنیای واقعی و ارتباطات ناگزیر و اجتناب‌ناپذیری که نیازمند حضور فیزیکی افراد در اماکن و محیط‌های اداری و کاری در سطح اجتماع است و یک زیست بر بستر فضای مجازی و سایبری[۲].

تجربه چند ماه اخیر نشان می‌دهد که می‌توان با مدیریت درست بسیاری از فعالیت‌های زندگی اجتماعی مانند فعالیت‌های آموزشی، فرهنگی، دورکاری در مشاغلی که امکان این رویه وجود دارد را در فضای مجازی انجام داد؛ بنابراین تمام مراکز و افراد می‌توانند با توجه به نیاز خود و در سطوح مختلف از این امکانات بهره‌مند شوند و به حفظ سلامت خود و جامعه کمک کنند.

استفاده از این فضا علاوه بر کمک به جلوگیری از انتشار ویروس کرونا، در زمان و هزینه افراد صرفه‌جویی می‌کند. ضمن اینکه آرامش نسبی روانی برای مقابله با استرس این روزها را برای افراد و جامعه فراهم می‌کند. در این مطلب سعی بر این است که ببینیم کتابخانه‌های عمومی در دنیا چقدر از فرصت فضای مجازی برای ارائه خدمات استفاده می‌کنند و یا کتابخانه های عمومی برای مقابل با این بحران چه تدابیری اتخاذ کرده‌اند؟

با پیش آمدن بحران کرونا تحولات جدیدی در عرصه ارائه خدمات کتابخانه‌ها به نخبگان، پژوهشگران و علاقه‌مندان اتفاق افتاد و این مراکز فرهنگی، یکسری از منابع خود را که پیش از آن رایگان نبوده یا امکان دسترسی محدود داشتند، دیجیتال کردند و به شکل دسترسی آزاد در اختیار مخاطبان قرار دادند؛ موضوعی که تا پیش از این بسیاری از مراکز اطلاعاتی و کتابخانه‌ها به دنبال آن نبوده و اصلی‌ترین مزیت آن، فراهم شدن دسترسی آزاد تمام مخاطبان و پژوهشگران

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

به منابع اطلاعاتی کتابخانه‌ها (شامل کتاب چاپی، خطی و سنگی، اسناد، مقالات، پایان‌نامه و...) شد.

فعالیت کتابخانه‌های دیجیتال و رشد میزان ثبت‌نام در این کتابخانه‌ها با شیوع پاندمی کرونا چنان رشد چشمگیری در سراسر جهان داشته که مثلاً در برخی نقاط جهان مثل مناطق «همپشایر» و «کورنوال» انگلستان، دریافت کتاب‌های الکترونیک ۷۷۰ درصد افزایش داشته است. کتابخانه‌ها در تعدادی از کشورها برای افزایش آگاهی عمومی، اقدام به همکاری با روزنامه‌ها، ایستگاه‌های رادیویی و سایر کانال‌های ارتباطی کرده‌اند (فرهیختگان، ۱۳۹۹).

کتابخانه‌های فعال در بحران کرونا

کتابخانه عمومی پارک آوک[۳]

این کتابخانه لیستی از مراکز آزمایش تشخیص بیماری کوویید ۱۹[۴] را که در پنج مایلی کتابخانه قرار گرفته‌اند را معرفی کرده و این لیست را بروزرسانی می‌کند. در بخش دیگری اطلاعات بروزشده‌ای را به صورت روزانه و در قالب فایل ویدیویی و فایل صوتی از نکات بهداشتی و سلامت در خصوص این بیماری در دسترس قرار می‌دهد. همچنین یک لینک به بخش سلامت ایالت ایلینویز به همراه شماره تماس این مرکز و لینک سازمان بهداشت جهانی ویک فایل پی. دی. اف. با موضوع حقایقی درباره بیماری کوویید ۱۹ در این قسمت گذاشته شده است. این کتابخانه اطلاعات دیگر آژانس‌های محلی (مانندا‌ینجا) را هم دسترس‌پذیر کرده است. همچنین در سایت کتابخانه مطالب و مقالاتی در مورد رعایت نکات بهداشتی برای سلامتی در مقابل ویروس کرونا، راه‌های پیشگیری از ابتلا و حفاظت از خود و اطلاعاتی در مورد آزمایش تشخیص ابتلا به این ویروس آمده است.

کتابخانه عمومی شیکاگو

این کتابخانه نیز صفحه‌ای از سایت کتابخانه خود را به پرسش و پاسخ در خصوص خدمات و وضعیت کتابخانه در ایام کرونا اختصاص داده است. در خصوص خدمات قابل ارائه آمده است: «مجموعه‌های ویژه ما در این مدت با تعیین وقت قبلی در دسترس هستند. برای استفاده از مجموعه‌های ویژه و میکروفیلم در مرکز کتابخانه هارولد واشنگتن، مجموعه تحقیقاتی ویویان ج. هارس در کتابخانه منطقه‌ای وودسون و مجموعه تاریخچه همسایگی شمال غرب در کتابخانه منطقه سولزر درخواست پیکاپ[۵] دهید. کارمندان ما برای کمک به سؤال از طریق تلفن، ایمیل و سؤال از کتابدار در دسترس هستند.»

کتابخانه عمومی ونکوور

کتابخانه ونکوور نیز بعد از بازگشایی کتابخانه پنج مکان را با خدمات محدود و همچنین سرویس پذیرش گسترده پنج روز در هفته در پنج شعبه بازگشایی کرده است. گسترش مجموعه‌های دیجیتال، خدمات و برنامه‌های آنلاین جزء برنامه‌های این کتابخانه است. مراجعان می‌توانند موارد امانتی و بازگشتی، رزرو و دسترسی به رایانه‌ها را انتخاب کنند. برنامه‌های حضوری، رویدادهای حضوری، خواندن و مطالعه در این زمان به حالت تعلیق در آمده است.

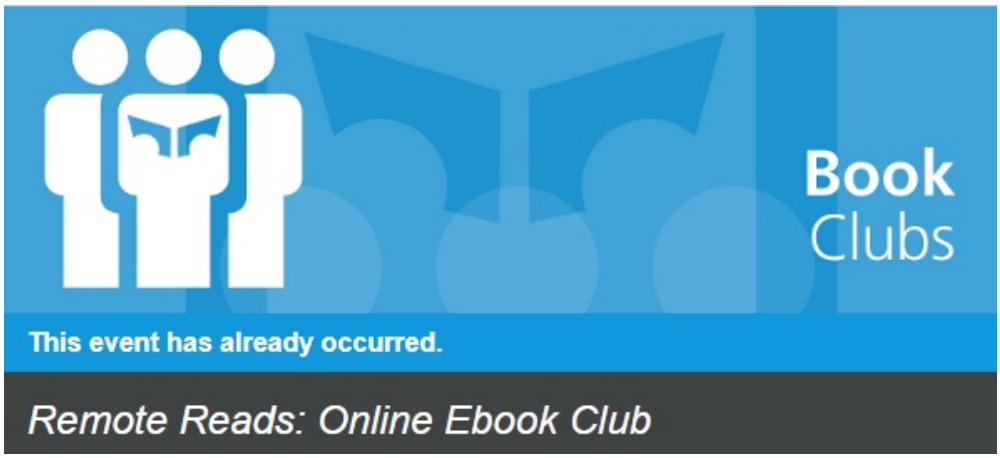

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

کلوب کتاب الکترونیکی که به شکل آنلاین برای بحث و تبادل نظردر مورد کتابهای مطالعه شده توسط کتابخانه ونکوور

طراحی و اجرا شده است و به شرکت کنندگان جایزه داده می‌شود

کتابخانه عمومی بوستون

این کتابخانه نیز در جهت غلبه بر بحران کرونا و ارائه خدمات در این دوران برنامه‌های خاصی برای دسترسی به کتابخانه برای مراجعان و اعضا تدارک دیده است. خدمات پیکاپ وتعیین نقاط دسترسی در مکانهای مختلف (۱۶ مکان) مانند رستوران‌ها، بیمارستان‌ها و ... و ساعات ارائه خدمات برای امانت و بازگشت منابع (شامل کتاب، سی. دی؛ و دی. وی. دی) از جمله راهکارهای این کتابخانه است. در بخشی تحت عنوانراهنمای منابع کووید ۱۹منابع، اطلاعات و لینک‌هایی در خصوص این بیماری قرار داده شده است.

کتابخانه عمومی کمبریج

کتابخانه کمبریج در سایت خود با اشاره به بسته بودن ساختمان‌های کتابخانه خدمات از راه دور کتابخانه را تشریح کرده است. در ساختمان این کتابخانه محلی برای خدمات بازگشت منابع بدون حضور فیزیکی کارمندان در نظر گرفته شده است. ضمن اینکه کتاب‌های مخزن کتابخانه نیز در همین مکان برای امانت و بازگشت قرارداده می‌شود. خدمات ایمیل و پاسخگویی تلفنی، ثبت‌نام آنلاین و ثبت‌نام موقت، دسترسی به منابع الکترونیک، کتاب‌های صوتی و ویدیو نیز برای مراجعان و اعضا فعال است. جریمه دیرکرد برای منابع منظور نمی‌شود و یک جمله محبت‌آمیز در سایت این کتابخانه درد این روزهایی کرونایی را کمرنگ می‌کند: «ما دلمان برای شما تنگ شده و منتظریم به زودی دوباره شما را در کتابخانه ببینیم.»

ایفلا

ایفلا نیز در مقاله و بخشی از سایت خود با عنوان «کووید ۱۹ و عرصه کتابخانه‌های جهان» این مسئله را مورد توجه قرار داده است. این بخش بروز است و لینک مراکز معتبر مانند سازمان بهداشت جهانی یا مراکز آموزشی مانند موک‌ها[۶]را برای اطلاعات درست ارائه کرده است. ضمن اینکه مقالات زیادی برای شناخت و مسائل مربوط به رویارویی با این بیماری نیز در این بخش ارائه شده است. همچنین نگاهی به اقدامات جهانی برای غلبه بر این مسئله کرده است. به عنوان مثال در بخشی از سایت ایفلا اشاره شده است که کتابخانه حرم مطهر آل عباس در عراق برای محققان خدمات امانت منابع الکترونیکی از راه دور ارائه می‌دهد. کتابخانه‌های عمومی کیبرا و ناکورو[۷]در کنیا به اشاعه محتواهای محلی تولید شده در رابطه با کووید ۱۹ از طریق شبکه‌های اجتماعی و کتاب‌های مفید به مراجعان می‌پردازند. کتابخانه‌های غنا نیز محتواهای دیجیتال خود را در کنار اطلاعات کلیدی سلامت برای اعضای خود دسترس‌پذیر کرده‌اند. کتابخانه عمومی کوتا[۸] در هند نیز خدمات اینترنتی خود را افزایش داده است و کتاب‌درمانی را به عنوان ابزاری برای کمک به کاربران و دریافت پوشش‌های مفید در مطبوعات محلی ارتقا داده است.

انجمن کتابخانه‌های عمومی آمریکا[۹]

این انجمن نیز با همکاری انجمن کتابخانه‌های آمریکا[۱۰] و با همکاری سایر کتابخانه‌ها در سایت خود اطلاعات جامعی در رابطه با بحران کرونا و مسائل مربوط به آن قرار داده است: این انجمن در خصوص مدیریت ایمن مجموعه و بازگشایی منابع و کتابخانه‌هالینکی از انجمن کتابخانه‌های آمریکا و برنامه‌های این انجمن قرار داده است. ضمن اینکه به نکات ایمنی و پروتکل‌های پیشنهادی برایبازگشایی موزه‌ها، کتابخانه‌ها و آرشیوها نیز اشاره شده است. همچنین وبینارهای ضبط شده‌ای که شامل بروزرسانی‌هایی در مورد وضعیت فعلی همه‌گیری کرونا و نمونه‌هایی از چگونگی برخورد کتابخانه‌ها با تعطیلی‌ها و ارائه خدمات به مجامع خود و فرصت‌هایی برای اشتراک و یادگیری برای مشاهده آزادانه و به رایگان در دسترس هستند. علاوه بر این‌ها مقالاتی در خصوص همکاران کتابخانه‌ها، مراجع بهداشتی و خود مراقبتی نیز در سایت انجمن آمده است. در سایت انجمن کتابخانه‌های آمریک[۱۱] نیزراهنمایی برای بازگشایی کتابخانه‌ها در ایام کرونا آمده است.

انجمن خدمات کتابخانه و موزه مقالات و لینک‌هایی از سازمان‌ها، انجمن‌ها و مراکز مختلف را در رابطه با کووید ۱۹ برای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دسترس‌پذیر کرده است.کتابخانه متروپولیتن کلمبوس نیز ماشین‌های سیار برای ارائه

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

خدمات به مراجعان در نظر گرفته است.

کتابخانه عمومی نیویورک

این کتابخانه بعد از چند وقت بسته بودن از ۱۳ جولای شروع به بازگشایی محدود برخی از خدمات خود کرد. این خدمات محدود به هشت مکان تعیین‌شده برای امانت گرفتن و عودت منابع امانتی به شکل حضوری و خدمات الکترونیکی و منابع آنلاین برای دسترسی از راه دور است. همچنین در سایت این کتابخانه نحوه ارائه این خدمات، ساعات فعالیت و پروتکل‌هایی که اعضا موظف به رعایت آن در هنگام مراجعه حضوری هستند، بیان شده است.

کتابخانه عمومی گرینسبورو

این کتابخانه از ۲۹ ژوئن، خدمات «امانت و بازگشت» را در کتابخانه مرکزی، بنیامین، گلن‌وود، همفیل، کتلین کلای‌ادواردز، مک‌گریت-هورتون، مک‌نیری و شعبه‌های ونس چویس با رعایت اقدامات ایمنی اجرا کرده است. مراجعان با انتخاب سریع منابع اطلاعاتی و حضور حداکثر ۳۰ دقیقه‌ای در کتابخانه می‌توانند از خدمات این کتابخانه استفاده کنند؛ اما استفاده از سالن‌های مطالعه و سیستم‌های رایانه کتابخانه ممنوع است. خدمات غیرحضوری پیکاپ و تماس تلفنی نیز فعال است. برای ایمن نگه داشتن جامعه در طول همه‌گیری های کووید ۱۹، این کتابخانه و یک فضای مجازی که در آن افراد می‌توانند به طیف گسترده‌ای از رویدادها و فعالیت‌های آنلاین نوآورانه دسترسی پیدا کنند، با همکاری دیگر سازمان‌ها طراحی کرده است که می‌توانید آن را در این لینک ببینید.

با مرور فعالیت کتابخانه‌ها در کشورهای مختلف راهبرد تقریباً مشترک بیشتر کتابخانه‌ها، خدمات از راه دور، استفاده از منابع الکترونیک، خدمات پیکاپ، ایمیل، تلفن و وب‌سایت آنلاین برای خدمات‌رسانی در این ایام است. در کتابخانه‌های داخل کشور نیز اقداماتی تقریباً مشابه صورت گرفته است.

فعالیت های کتابخانه ای در ایران

انجمن کتابداری ایران شاخه جنوب وبینار «نقش اجتماعی حرفه و کتابخانه ها در شرایط بحرانی» را در خردادماه برگزار کرد. آموزش کاردستی، دل نوشته، داستان‌نویسی، قصه‌گویی با کتاب متحرک و سعدی خوانی از خدمات کتابخانه‌های عمومی برای کودکان است. پیش ثبت‌نام آنلاین، تمدید، رزرو منابع اطلاعاتی، معرفی کتاب در فضای مجازی، برگزاری جشنواره‌های کتابخوانی ، نشست‌های آنلاین کتاب‌خوانی و حضوری با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در بیشتر کتابخانه‌های عمومی کشور انجام می‌شود.

کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه ملی نیز سالن‌های مطالعه خود را با رعایت پروتکل‌های بهداشتی بازگشایی کردند. کتابخانه ملی ایران ۲۳ هزار کتاب را برای کودکان دیجیتال‌سازی کرده و در اختیار آن‌ها قرار داده است. همچنین ۱۵۰ هزار عنوان کتاب دکتری و کارشناسی ارشد، و ۳۵ هزار کتاب خطی و ۵۰۰ هزار مقاله علمی برای استفاده پژوهشگران، دانشجویان و غیره دیجیتال‌سازی شد.

نقش کتابخانه‌ها در ایام کرونا به خاطر نقل‌وانتقال پیام‌های بسیاری در فضای مجازی و رسانه‌ها که ممکن است غیرعلمی، اطلاعات جعلی و یا اطلاعات غلط باشد بحث سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای را پر اهمیت‌تر از همیشه کرده است؛ کتابخانه‌ها و در واقع کتابداران می‌توانند با ارائه اطلاعات درست و معتبر غبار جهل و ناآگاهی را از چهره جامعه بزدایند و به فرصت‌طلبان و افرادی که از راه خرافه‌سازی و جعل اطلاعات در پی اهداف خود هستند، اجازه تاختن در حوزه اطلاعات را ندهند. به عقیده دکتر فریبرز خسروی پلتفرمی کردن و مشارکتی شدن خدمات کتابخانه‌ای به طوری که تعامل میان کتابخانه و کاربران و مراجعان ایجاد شود و بتوان رفتار اطلاعاتی مراجعین را رصد کرد، در دوران کرونا و پس از آن می‌تواند وضعیت خدمات کتابخانه‌ها را بهبود ببخشد (عرب، ۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۹).

راهکار دیجیتال‌سازی منابع در این دوران مورد توجه کتابخانه‌ها بوده است؛ اما آیا در کتابخانه‌های عمومی در ایران زیرساخت لازم برای دیجیتال‌سازی منابع اطلاعاتی فراهم است؟ خدمات از راه دور کتابخانه‌های عمومی کشور شامل چه خدماتی است؟ واقعیت این است این خدمات چنانکه انتظار می‌رود در حال حاضر یا انجام نمی‌شود یا به شکل محدود و مختصر اجرا می‌شود. خب راه‌حل چیست؟ آیا باید دست روی دست گذاشت و خدمات کتابخانه‌ها را در این ایام تعطیل کرد؟ بحران کرونا و بحران‌های مشابه ممکن است همیشه وجود داشته باشند بنابراین لازم است یک برنامه و راهبرد برای وقوع چنین

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

حوادث تقریباً غافلگیرکننده طراحی کرد. امکان دیجیتال‌سازی منابع اگر وجود ندارد اما آیا نمی‌توان عکس یک یا چند صفحه از یک کتاب را برای یک کاربر از طریق پیام‌رسان‌ها فرستاد؟

گذاشتن یک بخش آشپزی در سایت یا کانال پیام‌رسان یا در صفحه اینستاگرام یک کتابخانه مطمئناً خانم‌های خانه‌دار را قانع خواهد کرد که در گوگل دنبال دستور آشپزی نگردند. گذاشتن یک لالایی کودکانه در کانال اطلاع‌رسانی کتابخانه احتمالاً شما را مشمول دعای خیر مادرانی خواهد کرد که از کم‌خوابی حاصل از بی‌تابی کودکانشان رنج می‌برند! تردید یک پرستار را که با کتابخانه شما برای اطلاع از ویژگی‌ها و عوارض یک دارو تماس گرفته با خواندن مشخصات دارو از کتاب داروهای ژنریک برطرف کنید.

کتاب‌ها را بسته به علاقه کاربران خود برای آن‌ها بخوانید می‌توانید هر روز قسمتی از کتاب را ضبط کرده و در کانال پیام‌رسان کتابخانه یا صفحه اینستاگرام قرار دهید. با رصد رفتار کاربرانتان در زمان بازگشایی کتابخانه‌ها برای دوران بحران‌های پیش‌بینی نشده برنامه‌ریزی کنید که اقدامات و خدمات مناسب آن‌ها را ارائه دهید. گاهی فقط یک مشاوره دلگرم‌کننده می‌تواند حال کاربرانتان را برای چند روز و شاید هم بیشتر خوب کند.

صحبت‌های انرژی‌بخش خرجی ندارد پس مثبت‌اندیش و انرژی‌بخش باشید. مطمئن باشید اولین کسی که از آن سود می‌برد، خود شما هستید. با کاربرانتان دوست شوید به طوری که کتابخانه را یک پناه امن ببینند. این موارد کارهایی بود که به ذهن من رسید احتمالاً کارها و اقدامات بسیار زیادی به ذهن کتابداران خلاق سرزمینم می‌رسد. با خلاقیت خود بحران‌ها را از سر بگذرانید. شما آن‌قدر قدرتمند هستید که می‌توانید بحران‌ها را از سر جامعه نیز بگذرانید. فراموش نکنید یک کتابدار همیشه یک ناجی است.

پانویس

۱. وب پیدا

۲ . فضای سایبر: به مجموعه‌هایی از ارتباطات درونی انسان‌ها از طریق کامپیوتر و مسائل مخابراتی بدون در نظر گرفتن جغرافیای فیزیکی گفته می‌شود. یک سیستم آنلاین نمونه‌ای از فضای سایبر است که کاربران آن می‌توانند از طریق ایمیل با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. بر خلاف فضای واقعی، در فضای سایبر نیاز به جابجایی‌های فیزیکی نیست و کلیه اعمال فقط از طریق فشردن کلیدها یاحرکات ماوس صورت می‌گیرد.

[۳] Oak Park Public Library .

[۴] covid 19 test .

[۵]. تحویل گرفتن

[۶] آنلاین گسترده های‌دوره Mooc

[۷] Kibera & Nakuru.

[۸] Kota.

[۹] PLA (Public Library Association).

[۱۰] ALA (American Library Association).

[۱۱] ALA.

منابع

عرب، یگانه (۱۳۹۹). جبر فناورانه و ایجاد کتابخانه‌های دیجیتال در دوران پساکرونا: میزگرد «توسعه فعالیت‌های

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

کتابخانه‌ای در سایه کرونا». بازیابی شده در تاریخ ۲۳/۴/۱۳۹۹ از

http://www.ibna.ir/fa/mizgerd/290591

فرهیختگان، ــ (۱۳۹۹). ویروسی که می‌خواهد همه کتابخانه‌های دنیا را دیجیتال کند؛ بررسی روند دیجیتالی شدن کتابداری جهانی در دوران کرونا. بازیابی در تاریخ ۲۷/۲/۱۳۹۹ از

https://www.mashreghnews.ir/news/1073165

https://www.ifla.org/covid-19-and-libraries

https://oppl.org

http://www.ala.org/pla/issues/covid-19

lib2mag.ir

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	ثریا زنگنه
عنوان مقاله:	خدمات کتابخانه های عمومی در بحران کرونا
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitbdr)
دوره مجله(Vol):	۶
شماره مجله(Issue):	۳
سال(Year):	۱۳۹۹
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/11819

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.